

АНАЛІЗ ТРАВМАТИЗМУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ АВАРІЙНО-ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ РОБІТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСТВА

Бригада О.В., к.т.н., доцент

Національний університет цивільного захисту України

Експлуатація мереж водовідведення пов'язана з багатьма групами небезпечних факторів, що впливають на працівників підприємств водопровідно-каналізаційного господарства під час виконання ними ремонтних або експлуатаційних робіт на цих спорудах та навіть можуть призвести до нещасних випадків. До таких факторів відносяться [1]: отруєння газами (сірководень, метан, аміак та ін.), нестача кисню; можливість падіння до колектора та отримання травм; обвалення ґрунту під час виконання земляних робіт тощо.

Щороку із настанням весняно-літнього періоду в Україні та світі відбувається різке зростання рівня виробничого травматизму, у тому числі зі смертельними наслідками, на підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства під час виконання робіт підвищеної небезпеки у колодязях, замкненому просторі та інших спорудах водопровідно-каналізаційного господарства. Велика частина таких нещасних випадків, які фіксуються Фондом соціального страхування України, – групові, а аналіз обставин їх настання засвідчує, що головними причинами отруєння є невикористання або відсутність засобів індивідуального захисту, запобіжного та захисного інвентаря; незадовільний стан вентиляційних систем у каналізаційних насосних станціях; допуск до виконання роботи працівників без проведення відповідного навчання з питань охорони праці, без оформлення наряду-допуску; грубі порушення вимог безпеки праці.

За даними Державної служби України з питань праці в 2021 р. в Україні сталося 16 нещасних випадків на спорудах водопровідно-каналізаційного господарства (рис. 1) [2].

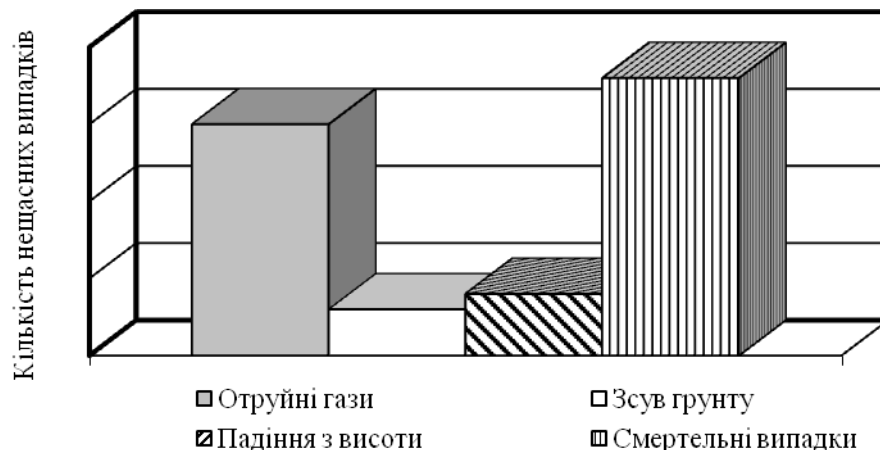

Рис. 1. Основні причини нещасних випадків під час проведення аварійно-відновлювальних робіт на спорудах водопровідно-каналізаційного господарства України (2021 р.).

Як видно з наведених даних, більшість нещасних випадків (68 %) спричинено отруєнням працівників так званими «каналізаційними газами». Випадки отруєння токсичними газами в каналізації часто призводять до множинних смертей, оскільки у подібних випадках співробітники інстинктивно намагаються найшвидше допомогти ко-

лезі й таким чином також гинуть через отруєння. Працівники водопровідно-каналізаційного господарства часом не усвідомлюють небезпеки, яка загрожує від впливу отруйних газів, – працюють без засобів індивідуального захисту або поспішають на допомогу постраждалим також без засобів індивідуального захисту, і події із загибеллю людей найчастіше набувають групового характеру.

Крім того, більша частина нещасних випадків на спорудах водопровідно-каналізаційного господарства припадає на період із травня по жовтень, а найменше число – на зимовий період. Це пояснюється тим, що більшість ремонтних, налагоджувальних, очисних та інших видів робіт проводиться в теплу пору року. У літню пору різко підвищується температура навколишнього середовища та спостерігається більш інтенсивне утворення та виділення отруйних газів. У 2021 р. кількість нещасних випадків в теплу пору року (травень-вересень) становила 81 %.

Найбільша частина всіх нещасних випадків на спорудах водопровідно-каналізаційного господарства зі смертельними наслідками обумовлена типовими причинами організаційного характеру:

- незабезпечення працівників засобами індивідуального захисту (ЗІЗ);
- порушення потерпілими працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці;
- незадовільним утриманням і недоліками в організації робочих місць;
- недоліками в навчанні та інструктажі з охорони праці постраждалих;
- невиконанням керівниками і спеціалістами обов'язків з охорони праці тощо.

Саме тому організаційні заходи є першочерговими у профілактиці нещасних випадків на мережах водовідведення. До них відносяться:

- встановлення та конкретизація прав, функціональних обов'язків і відповідальності всіх працівників;
- регламентація діяльності працівників інструкціями;
- належна підготовка робочих місць і забезпечення ЗІЗ.

Роботи, пов'язані зі спуском працівників у каналізаційні колодязі та камери, небезпечні й вимагають обережності та точного виконання вимог охорони праці. З метою недопущення загибелі працівників і зниження травматизму слід комплексно задіяти технічні та організаційні заходи, що забезпечують безпеку праці під час виконання оглядів і обслуговування системи каналізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14#Text>.
2. Державна служба України з питань праці. Офіційний сайт. URL: <https://dsp.gov.ua/category/diyalnist/travmatyzm-statystyka-prychyny/>.